

JUSTITISMINISTERIET

Statsrets- og Menneskeretskontoret

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 17. marts 2014
Kontor: Statsrets- og Menneskeretskontoret
Sagsbeh.: Thomas Kloppenburg
Sagsnr.: 2014-0030-2009
Dok.: 1103613

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 644 (alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 27. februar 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Karen Hækkerup

/

Morten N. Jakobsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 644 (alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren overveje at foretage ændringer i lov om værgemål eller andre kompenserende foranstaltninger, når det i rapporten fra Institut F. Menneskerettigheder fra 2012 ”Selvbestemmelse og værgemål” påpeges (s. 49), at Fratagelse af stemmeret med henvisning til værgemål er i strid med Handicapkonventionen og EMRK?”

Svar:

1. Grundlovens § 29, stk. 1, fastslår, at enhver som har dansk indfødsret, fast bopæl i riget og er fyldt 18 år, har valgret til Folketinget, medmindre vedkommende er umyndiggjort.

Som det fremgår af Myndighedslovsudvalgets betænkning (betænkning nr. 1247/1993), der dannede grundlag for den gældende værgemålslov, må det efter forarbejderne til grundlovens § 29, stk. 1, antages, at det er urådigheden over formuen (som en konsekvens af umyndiggørelsen), der førte til at man valgte at knytte tab af valgretten til umyndiggørelsen.

Fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6 angår de tilfælde, hvor et værgemål omfatter økonomiske forhold. Grundlovens § 29 må derfor indebære, at i alle tilfælde, hvor en person er frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, må den pågældende efter valglovgivningen fortabe valgretten, jf. hertil også Myndighedslovudvalgets betænkning, s. 156-157. Der er efter grundloven således ikke mulighed for at give personer, der som følge af værgemål efter værgemålslovens § 6 har mistet deres retlige handleevne, stemmeret til folketingsvalg.

2. Grundloven kan efter Justitsministeriets opfattelse derimod ikke antages at være til hinder for, at der gives valgret til kommunale råd, regionsråd og Europa-Parlamentet til personer, der er under værgemål efter værgemålslovens § 6. Ændringer, der indebærer en sådan udvidelse af valgretten, vil skulle gennemføres ved lov. Spørgsmålet herom henhører under Økonomi- og Indenrigsministeriet.

3. Der er efter Justitsministeriets opfattelse ikke – som anført i Institut for Menneskerettigheders rapport – grundlag for at antage, at de danske regler om fratagelse af stemmeretten for personer, der er under værgemål efter værgemålslovens § 6, skulle være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Institut for Menneskerettigheder henviser i rapporten fra 2012 til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 20. maj 2010 i sag nr. 38832/06, *Alajos Kiss mod Ungarn*. Denne sag indebærer efter Justitsministeriets vurdering imidlertid ikke, at de danske regler om stemmeret og værgemål ikke kan opretholdes, bl.a. fordi sagen drejede sig om den nationale lovgivning i Ungarn, hvorefter enhver form for værgemål medførte automatisk fratagelse af stemmeretten. Dette er ikke tilfældet i Danmark, hvor det kun er de nævnte § 6-værgemål, der medfører en samtidig fratagelse af stemmeretten. Derudover var der i Ungarn lempeligere regler for overhovedet at komme under værgemål end i Danmark.

4. For så vidt angår FN's konvention om rettigheder for personer med handicap kan det oplyses, at FN's Handicapkomité den 20. september 2013 afgav udtalelse i klagesag nr. 4/2013, Zsolt Bujdosó m.fl. mod Ungarn, der vedrører spørgsmålet om stemmeret for personer med mentalt handicap.

FN's Handicapkomité fastslår i udtalelsen, at det er i strid med konventionen, hvis en stat udelukker personer med mentalt handicap fra at stemme. Dette gælder tilsyneladende, uanset om de pågældende personer mentalt er i stand til at stemme, idet staten efter komitéens opfattelse blot må sørge for den nødvendige bistand til den pågældende.

Udtalelsen fra FN's Handicapkomité rejser efter Justitsministeriets opfattelse væsentlige spørgsmål i forhold til grundlovens § 29, der som nævnt fastslår, at enhver som har dansk indfødsret, fast bopæl i riget og er fyldt 18 år, har valgret til Folketinget, medmindre vedkommende er umyndiggjort.

Udtalelser fra FN's Handicapkomité er dog – i modsætning til f.eks. domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol – ikke bindende for Danmark.

5. På den baggrund har Justitsministeriet ingen overvejelser om at ændre værgemålsloven.